

Finansijske istrage

Jahorina, 26.9.2018. godine

British Embassy

- Sabina Sarajlija, tužilac
- Kantonalno tužilaštvo Kantona Sarajevo

Pojam finansijska istraga

U užem smislu – finasijska istraga je istraga koja obuhvata praćenje tokova novca koja se sprovodi paralelno sa krivičnom istragom i čiji je cilj da otkrije prihod stečen krivičnim djelom, utvrdi koja se imovina može oduzeti i privremeno osigurati kako bi se kasnije omogućilo trajno oduzimanje (čl. 8. i 9. ZONSIKD FBiH)

U širem smislu – uporednopravni pristup (po Preporuci FAFT), to je istraga finansijskih poslova povezanih sa kriminalnom aktivnošću, radi:

- otkrivanja razmjera kriminala,
- otkrivanja imovinske koristi od krivičnih djela, terorističkih sredstava ili bilo koje druge imovine koja jeste ili bi mogla da postane predmet oduzimanja, kao i radi otkrivanja te imovine,
- pribavljanje dokaza koji mogu koristiti u krivičnim postupcima

PRAVNI OKVIR- međunarodni instrumenti

Konvencija UN protiv transnacionalnog organizovanog kriminala (2000)

Konvencija UN protiv nezakonitog prometa opojnih droga i psihotropnih supstanci

Krivičnopravna konvencija o korupciji, Konvencija UN protiv korupcije

Konvencija o pranju, traženju i zapljeni i oduzimanju prihoda od kriminala (Strazburg, Vijeće Evrope, 1990)

Konvencija o pranju, traženju, zapljeni i oduzimanju prihoda stečenih kriminalom i o finansiranju terorizma (Varšava, Vijeća Evrope, 2005)

Preporuka o istovremenim istragama (Vijeće Evrope, 2002)

Okvirna odluka Evropske unije 2007/845/JNA –reguliše saradnju fin.institucija, predviđa uspostavu posebnih jedinica za fin.istrage u državama članicama

Preporuke FATF-a (Financial Action Task Force)- međunarodni odgovor pranju novca proisteklog iz trgovine narkoticima (Pariz, 1989)

Proces usklađivanja sa pravom EU...

Domaći instrumenti

KZ BIH, KZ FBIH, KZ RS, KZ BD

ZKP BIH, ZKP FBiH, ZKP RS, ZKP BD

Na državnom nivou nije donesen lex specialis propis, u pripremi

* Šta je urađeno posljednjih godina....

- Doneseni posebni zakoni o oduzimanju imovine (Zakon o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom FBIH, Zakon o oduzimanju imovine stečene izvršenjem krivičnog djela RS, Zakon o nezakonito stečene imovine BD)
- Osnovane entitetske agencije za upravljanje oduzetom imovinom
- Osigurana obuka za praktičare za primjenu novog zakona
- Osnovana posebna jedinica pri SIPA – FOO

Uloga tužioca po lex specialis Zakonu

Postupak se **pokreće po prijedlogu tužioca**

U slučaju da tužilac u postupku ne podnese prijedlog za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, sud će **po službenoj dužnosti** donijeti odluku o oduzimanju te koristi

Međunarodni standardi govore o potrebi vođenja finansijskih istraga kako bi se efikasnije suzbijala

teška krivična djela organiziranog kriminala,

korupcije,

finansijskog kriminala,

terorizma i dr.

U KZ FBiH u Glavi XII propisana je mogućnost primjene odredbi o oduzimanju imovinske koristi u odnosu na **sva** krivična djela propisana ovim zakonom

ZONSIKD (čl. 3) propisuje da se odredbe ovog zakona primjenjuju u postupcima za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelima za koja se prema zakonu može izreći kazna zatvora od **tri godine ili teža kazna**.

Iako se preporučuje za predmete privrednog kriminala, koruptivna krivična djela, pranje novca, FI se može voditi i za krivična djela lihvarstvo, iznuda, neovlašten promet opojnim drogama, razbojništva, teška krađa, organizirani kriminal...

RADNJE TUŽIOCA U FINANSIJSKOJ ISTRAZI

British Embassy

Tužilac ima na raspolaganju SVE radnje dokazivanja, i to:

Zahtijeva dostavljanje informacija od svih državnih organa, preduzeća, pravnih i fizičkih lica

Saslušanje svjedoka /ispitivanje osumnjičenih

Predlaže pretresanje stanova, stambenih objekata i lica

Predlaže izdavanje naredbi bankama

Predlaže posebne istražne radnje (pokriveni istražitelji, prisluškivanje i sl.)

Naređuje vještačenje

Predlaže privremeno i trajno oduzimanje imovine.

SARADNJA SA DRUGIM ORGANIMA I AGENCIJAMA

British Embassy

1. Memorandum o saradnji
2. Kontakt osobe
3. Direktan pristup bazama podataka

Državna agencija za istrage i zaštitu

Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova

organi unutrašnjih poslova u kantonima

Poreska uprava FBiH

Finansijska policija FBiH

Pored ovih agencija, obavezu postupanja po nalogu tužioca imaju i svi organi vlasti i institucije u Federaciji BiH, uključujući **Komisiju za vrijednosne papire FBiH, Registar vrijednosnih papira u FBiH, Agencija za bankarstvo FBiH, banke, sudovi** (zemljišno-knjižni ured), pravobranilaštva, općine (katastar) i drugi.

SLABOSTI U SISTEMU FINANSIJSKIH ISTRAGA

British Embassy

- tužiocima su **rijetko bave** prikupljanjem dokaza koji upućuju na nesrazmjer u imovini osumnjičenog (onog što je zakonito zaradio i onog čim de facto raspolaže), **jer FI nisu obavezne** (čl. 8. st.1. ZONSIKD „može izdati naredbu.“; (*mogući razlozi: obim posla, norma, shvatanje da je osnovni zadatak dokazati postojanje krivičnog djela i izdejsstvovati osuđujuću presudu, zahtjeva dodatni stručni posao, složenost, poznavanje drugih oblasti prava, neizvjesnost ishoda*)
- finansijske istrage se uglavnom provode **naknadno** u odnosu na krivičnu istragu - prenosi se na treće osobe, prodaje ili poklanja, čime se otežava dokazivanje porijekla i načina sticanja;
- zastarjeli modeli **komunikacije** tužilaštva i policije, i drugih institucija koja prikupljanju podatke relevantne za finansijske istrage
- nedostatak finansijskih **forenzičara** kao posebnih profila stručnjaka i dodatne obuke
- nedostajući **proaktivni pristup** u radu policije i tužilaštva
- oduzimana je imovina koja **direktno** potiče iz izvršenja krivičnog djela

SLABOSTI U SISTEMU FINANSIJSKIH ISTRAGA

British Embassy

- neznatan broj predmeta gdje je oduzeta imovinska korist za koju je postojao opravdan razlog za zaključak da je korist pribavljena krivičnim djelom, a vlasnik ili uživatelj nije dokazao da je korist pribavljena zakonito
*iako je institut **prošireno oduzimanje imovinske koristi** propisan izmjenama KZ FBiH iz 2009. godine
- **privremeno oduzimanje** (osiguranje) nije dovoljno korištena mjera. Najčešće je korištena kod krivičnih djela organiziranog kriminala, pranja novca i proizvodnje i stavljanja u promet opojnih droga.
- **mali broj presuda** kojim je zaista, a ne na papiru, oduzeta imovina pribavljena krivičnim djelom i to uglavnom:
  - a) kad je pronađen novac prilikom pretresa i oduzet uz potvrdu o privremenom oduzimanju
  - b) prilikom zaključenja Sporazuma o priznanju krivnje – olakšavajuća okolnost, optuženi uplati iznos radi blaže kazne
  - c) dosudi se presudom oduzimanje ali obzirom da imovina nije obezbjeđena pojavi se problem u izvršenju

Praksa KT Kantona Sarajevo

British Embassy

- Od 2015 godine vode se **finansijske istrage** (u prethodnom periodu zvanično nijedna)
- Blokirana je imovina u različitim oblicima:
  - novac na bankovnim računima,
  - nekretnine,
  - poslovni udjeli u fondovima,
  - dionice,
  - pokretna imovina (umjetničke slike),
  - u iznosu od oko 15 miliona KM (ne postoje precizni zvanični podaci)

Krivična djela u kojima su mjere osiguranja određene

British Embassy

- Organizirani kriminal iz čl. 342. KZ FBiH u vezi sa kd
  - Zloupotreba položaja ili ovlasti iz čl. 383. KZ FBiH,
  - Pranje novca iz čl. 272. KZ FBiH
  - Porezna utaja čl. 273. KZ FBiH

ili ova krivična djela samostalno

Primjeri vođenja finansijskih istraga

British Embassy

- PRIMJER PREKO FMUP – ŽELJEZNICE –
- NAREDBA O SPROVOĐENJU FI
- DOSTAVLJENA FMUP
- ONI SE OBRAĆALI RAZNIM INSTITUCIJAMA, AGENCIJI ZA BANKARSTVO
- DOSTAVILI IZVJEŠTAJ TUŽIOCU
- PRIJEDLOG ZA IZDAVANJE NAREDBE BANKAMA
- U OPTUŽNICI PREDLOŽENE MJERE OSIGURANJA
- NAREDBU ZA VJEŠTAČENJE DONIO SUD KV VIJEĆE PO PRIJEDLOGU TUŽIOCA – PROCJENA IMOVINE
- NALAZ PROCJENITELJA BIT ĆE PREDLOŽEN KAO DODATNI DOKAZ

- **PRIMJER SAMOSTALNO – KURIR –**
- NAREDBA O SPROVOĐENJU FIN. ISTRAGE
- SAMOSTALNO SE TUŽILAC OBRAĆAO RAZNIM INSTITUCIJAMA
- ZAHTJEV ZA PRETRES SEFA
- OTVARANJE PREDMETA PRONAĐENIH U SEFU
- NAREDBA ZA VJEŠTAČENJE PO VJEŠTAKU FIN.STRUKE – DA UTVRDI KOLIKO SU ZARADILI NEZAKONITIM RADNAMA, RADI UTVRĐIVANJA IZNOSA PRIBAVLJENE KORISTI
- PRIJEDLOG ZA OSIGURANJA U OPTUŽNICI – NOVČANIH SREDSTAVA PRONAĐENIH U SEFU, NEKRETNINA
- SPORAZUM O PRIZNANJU KRIVNJE – ODUZET NOVAC IZ SEFA
- ODUZETA IMOVINSKA KORIST
- NOVAC OTIŠAO U HUMANITARNE SVRHE, ZA SAOPTUŽENE POSTUPAK U TOKU

- Predmet Hrvačić Esad (pravomoćna presuda) – 47 000 imovinske koristi (novac iz sefa)
- nakon podizanja optužnice dat nalog Poreskoj upravi FBiH da provede poreski inspekcijski pregled radi utvrđivanja da li je počinjeno krivično djelo iz oblasti poreza jer je tokom provođenja istrage utvrđeno da nisu vođene uredne evidencije o prihodima (npr. svjedok donese priznanicu da je platio usluge advokatu u iznosu od 3000 KM, a to nije provedeno kroz knjigovodstvo- pribavljena knjiga od knjigovođe)
- tokom nadzora su analizirane knjige o prihodima u advokatskim kancelarijama i utvrđene naknadne poreske obaveze su plaćene od jednog lica (oko 50.000 KM), a ostala 2 lica su uložila pravni lijek

Prvostepena presuda KS Sarajevo, broj: 09 0 K 026779 17 K od 02.07.2018. godine

British Embassy

- krivično djelo Organizovani kriminal iz člana 342 stav 3 KZ FBiH u vezi sa krivičnim djelom Porezne utaje iz člana 273 stav 3 u vezi sa stavom 1 KZ FBiH i u vezi sa krivičnim djelom Pranje novca iz člana 272 stav 2 u vezi sa stavom 1 KZ FBiH
- Na osnovu člana **114 i 114 a) KZ FBiH i člana 10 stav 1. 2 i 4. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom F BiH**, u vezi sa članom 272. stav 4. KZ FBiH od optuženih B.H. i Š.E. oduzima se imovinska korist pribavljena krivičnim djelom, i to:

novčana sredstva u bankama (oko 1.350.000 KM, 233.000 eura, 32.000 dolara),

11 nekretnina,

udio u otvorenom investicijskom fondu „Raiffeisen Cash“,

osnivački kapital,

vozila,

namještaj,

sistem za solarno grijanje.

Izreka presude sadrži i...

British Embassy

- Navedena imovina postaje vlasništvo, odnosno imovina Federacije Bosne i Hercegovine, a oduzeti novac od optuženih .., kod **UniCredit bank d.d., Raiffeisen bank d.d. i Sberbank d.d.**, postaje prihod Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine
- Izreka sadrži **naloge**:
- **Općinskom sudu u Sarajevu, Zemljišno-knjižnom uredu, Republičkoj upravi za geodetske i imovinsko-pravne poslove Banja Luka** - Područna jedinica Trebinje, da temeljem ove presude izvrše upis prava vlasništva na nakretninama, kako su opisane u izreci ove presude, u korist Federacije Bosne i Hercegovine,
- **Registru privrednih subjekata** Općinskog suda u Sarajevu da temeljem ove presude izvrši upis prava vlasništva osnivačkog kapitala društva ..
- pravnom licu **Društvo za upravljanje fondovima** Raiffeisen Invest d.o.o Sarajevo da temeljem ove presude izvrši upis prava vlasništva udjela optuženog ...u korist Federacije Bosne i Hercegovine;
- **Ministarstvu unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo** da temeljem ove presude izvrši upis prava vlasništva putničkog motornog vozila marke BMW X6, .., u korist Federacije Bosne i Hercegovine.

Iz obrazloženja presude...

- Sve navedeno ukazuje da postoji očigledan nesrazmjer između prijavljenih zakonitih prihoda optuženih i imovine koju su stekli u periodu izvršenja krivičnih djela, što jasno upućuje na zaključak da se radi o imovini proistekloj upravo iz počinjenja tih krivičnih djela.
- Dakle, ovo vijeće je utvrdilo da svi provedeni dokazi Tužilaštva, ukazuju da su optuženi „kao izvor finansija za kupovinu nekretnina, pokretnih stvari, povećanje osnovnog kapitala društava u njihovom vlasništvu, ulaganje u udjele, i dr. što je predmetom mjere oduzimanja, **koristili novac koji im je uplaćivan na račune kod poslovnih banaka, a za koji je utvrđeno da potiče od izvršenih krivičnih djela** Porezne utaje i Pranja novca, te je takva imovina bez sumnje imovina stečena izvršenjem krivičnog djela. S druge strane, odbrana nije dokazala da je ta imovina pribavljena na zakonit način što potvrđuje i sama činjenica da u toku postupka nije provela niti jedan dokaz u tom pravcu.
- Slijedom navedenog, Sud je primjenom člana 114 i 114a) KZ F BiH i člana 10 stav 1. 2 i 4. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom F BiH, u vezi sa članom 272. stav 4. KZ FBiH od optuženih „oduzeo imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom.

Praksa Kantonalnog tužilaštva u Sarajevu

Dileme u praksi u fazi otkrivanja:

- Pitanje primjene zakona jer postoji različitost između KZ, ZKP sa ZONSIKD (npr. KZ FBiH prošireno oduzimanje veže za 3 glave KZ, a ZONSIKD za sva kd preko tri godine zatvora, naredba bankama čl. 86. stav 4. ZKP FBiH- rješenje o privremenoj obustavi)
- Obim finansijske istrage – osnovni oblik ili prošireno oduzimanje (kod tzv. običnog oduzimanja imovinske koristi, finansijskom istragom dovoljno je pronaći konkretnu imovinsku korist koja je rezultat počinjenja konkretnog krivičnog djela, odnosno drugu imovinu počinitelja koja će biti dovoljna za osiguranje oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom za koji se vodi postupak, dok kod proširenog –balansirani teret dokazivanja i dokazivanje nesrazmjera)
- Razgraničenje sa imovinskopравnim zahtjevom (fakultativan, ima prednost)
- pronalazak imovine u inostranstvu, na zbirnim skrbničkim računima, investicionim fondovima
- nadležnost za određivanje privremene mjere ako se imovina nalazi u inostranstvu (obzirom da nismo država članica EU komunikacija ide putem zamolnice, za članice EU postoje odluke Vijeća Evrope Evropska naredba o blokiranju sredstava i Evropska naredba o oduzimanju), neke države „poreske oaze“ ne saraduju sa organima gonjenja drugih država
- vanknjižno vlasništvo (neuredno stanje u zemljišnim knjigama, pribavljenje podataka od notara i sl.)

Dileme u praksi u fazi **otkrivanja**:

British Embassy

- pronaći povezane osobe (sve rjeđe su to bliži srodnici, supruge)- treba ih pozvati na glavni pretres da se izjasne; trebaju učiniti vjerovatnim da su imovinu stekli u dobroj vjeri i da su je platili po razumnoj cijeni;
- brzina identifikacije imovine kroz baze podataka - potrebno odrediti kontakt osobe, zaključiti memorandume o saradnji radi bržeg protoka informacija
- poticanje OSL da proaktivno radi na terenu i otkriva imovinu koja potiče od izvršenja krivičnog djela a ne da se njihova uloga svede na upućivanje zahtjeva različitim institucijama kad im to tužilac naredi
- uloga vještaka (procjena vrijednosti imovine, razliku između zakonitih prihoda i onog što osumnjičeni ima pod kontrolom)
- vođenje finansijskih istraga nakon podizanja optužnice

Dileme u praksi kod podnošenja **privremenih mjera:**

British Embassy

- sudovi nisu u početku primjene Zakona o oduzimanju poštovali rok od 7 dana za donošenje odluke o predloženim mjerama
- izostalo adekvatno obrazloženje tužilačkih podnesaka što je rezultiralo rješenjima koja su ukidana od viših sudova
- potrebno objasniti vezu između povezanih osoba i osumnjičenih, da povezane osobe ne moraju biti saučesnici tj. optuženi u klasičnom smislu nego i osobe na koju je imovina prenesena u lošoj vjeri
- procijeniti trenutak za podnošenje prijedloga za privremeno oduzimanje (javnost istrage)
- znati svrhu privremenih mjera: da se osigura naplata potraživanja
- blokada zakonito stečene imovine (predmet osiguranja može biti svaka stvar ili pravo optuženog koja može biti predmet izvršenja)

Dileme u praksi kod **podnošenja privremenih mjera:**

British Embassy

- precizirati u prijedlogu za koja prava se traži zabrana ili ograničenje raspolaganja (dividenda), rješenje dostaviti emitentu
- precizirati vrijeme trajanja mjere osiguranja (ne vezati je za neizvjesnu okolnost kao npr. podizanje optužnice), broj zk uloška, prema kome se mjera određuje
- odabrati adekvatnu privremenu mjeru u skladu sa prirodom i vrstom imovine
- nije se iskristalisalo vrijeme i način vršenja procjene vrijednosti imovine (*Predmet Džinić protiv Hrvatske, broj 38359/13, 17.maj 2016*)
- imovina koja je pod kontrolom učinioca ili povezane osobe (sud je u nekim predmetima odbio prijedlog jer imovina nije bila u vlasništvu osumnjičenog)
- kad koristiti mjeru iz čl. 86. ZKP FBiH a kad privremenu mjeru iz čl. 17. st. 1. tačka e) Zakona o oduzimanju
- opasnost i vjerovatnoća – zakonska pretpostavka – ne treba je dokazivati

Dileme u praksi kod podnošenja **privremenih mjera:**

British Embassy

- prijedlog za produženje mjere osiguranja (po službenoj dužnosti sud ili po prijedlogu ili izjašnjenju tužioca..)
- da li mjera osiguranja podrazumjeva zabranu raspolaganja trećih osoba npr. Da li banka smije iz blokiranih sredstava isplatiti povjerioca optuženog/osumnjičenog (npr.ratu kredita po trajnom nalogu)
- imovina koja je pod kontrolom učinioca ili povezane osobe (šta je s pravnim osobama: da li odgovaraju do visine udjela osnivača ili kompletnom imovinom pravne osobe)
- kad ispitati osumnjičenog? Kontakt banke i osumnjičenog? Da li ga i kad upoznaju o izdavanju podataka sa računa i o sefovima sudovima i tužilaštvu?
- analizirati **učinke** predložene mjere na osiguranje imovinske koristi, s jedne strane i troškove i **rizike** kojima se izlaže državu, koja odgovora za moguću štetu, s druge strane
- privremeno oduzimanje i prijenos poslovnih udjela na upravu Agenciji –kompleksna mjera, te postavljanjem privremene uprave društvu - izreku iste uskladiti s važećim propisima iz područja trgovačkih društava kako bi ista bila provediva

Dileme na suđenju:

- način izvođenja dokaza
- uloga vještaka, dodatna specijalizacija, uloga stručne osobe
- dokazna vrijednost pojedinih dokaza
- kako se suprotstaviti argumentima odbrane (najčešće se pojave ugovori o pozajmicama da opravdaju postojanje novca)
- uloga trećih lica, povezanih osoba, ko ih poziva, sud, tužilac, odbrana
- Saučinitelji - utvrditi visinu imovinske koristi pojedinačno, a ako ne, sud će po slobodnoj ocjeni odrediti iznose uzevši u obzir ulogu svakog saučinitelja u pribavljanju im.koristi i sve okolnosti njegovog učešća pa i u podjeli dobiti
- Mješanje imovine – ako nije moguće utvrditi vezu imovine počinioca i imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom – sud nalaže optuženom isplatu odgovarajuće protivvrijednosti u novčanom iznosu (ne oduzima se imovina)

SUDSKA PRAKSA SUDA BIH

British Embassy

- Korišteni su i dokazi: **presretnuti razgovori, dokazi iz javnih registara, iskazi svjedoka, nalazi vještaka**
- Presuda Suda BiH, X-KŽ-06/181 od 21.04.2009. optuženi Tasim Kučević (dokaz – **konzistentni iskazi oštećenih o cijeni i prometu usluga**)
- Presuda Suda BiH, KŽ-45/06 od 25.10.2006 Ćupina Nermin (**poslovni prostor prijavljen da ostvaruje male prihode**)
- Presuda Suda BiH, S1 2 K 006087 11 K od 28.11.2013. Turković Zijad i dr. (**supruga imala normalna primanja, vremenska poveznica, kupovina nekretnina većeg obima**)
- Presuda Suda BiH, S1 2 K 003344 11 Kž 4 (veza broj: X-K-08/638) od 19 05.2011. optuženi Šaljić Almir (**novac od punca i nisu podnijeti uvjerljivi dokazi o porijeklu novca**)

„Raniji upis u teretnom listu C ne sprečava određivanje mjere osiguranja” (Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj: 09 0 K 023659 15 Kž od 18.02.2016. godine)

British Embassy

- Neosnovana je i tvrdnja optuženikova branitelja da privremenu mjeru nije trebalo donositi zbog toga što je u vrijeme odlučivanja prvostupanjskog suda u C Teretnom listu ranije navedenog z.k. izvatka **već bila upisana zabrana otuđenja i opterećenja nekretnine u korist banke kao optuženikova kreditora**. Ovo sve iz razloga jer branitelj u žalbi polazi od, u osnovi, pogrešnog stava - da upravo zbog postojanja navedenog upisa više realno ne postoji nikakva mogućnost da optuženi sa spornim nekretninama raspolaže. Kada se otklone razlozi koji su doveli do predmetnih upisa isti su, suprotno tvrdnji optuženikova branitelja, podložni promjenama i mogu biti brisani iz Teretnog lista odgovarajućeg z.k. uloška
- Dakle, potpuno suprotno navodima iz žalbe branitelja optuženog Adnana Verema, u postupku vezanom za prijedlog mjerodavnog tužitelja za određivanje jedne od privremenih mjera osiguranja iz predmetnog zakona, postojanje ranije navedene opasnosti nije potrebno dokazivati jer se ista po samom zakonu pretpostavlja, pa u danim okolnostima njeno utvrđenje nije *condicio sine qua non* za zakonito izricanje predložene privremene mjere.

„Izreka rješenja o mjeri osiguranja mora sadržavati broj zk.uloška, podatke o vlasniku, a sud kod produžavanja mjera treba vršiti provjeru ranijih dokaza“

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj: 09 0 K 023659 16 Kž 2 od 01.08.2016. godine)

British Embassy

- Po ocjeni ovog suda, pravilno se žalbom branitelja ukazuje da u izreci pobijanog rješenja **nije naveden broj zk. uloška** u kojem su predmetne nekretnine upisane. Pored toga u pomenutoj izreci ne navodi se ni **ko je vlasnik** predmetnih nekretnina, niti prema kome se produžava privremena mjera osiguranja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, što sve ukazuje da je **izreka pobijanog rješenja nerazumljiva**, čime je prvostepeni sud učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.
- Pri tome ovaj sud zapaža, da iz stanja spisa ne proizilazi da je prvostepeni sud pribavljao neku novu dokumentaciju, odnosno da je vršio **provjeru ranijih dokaza** koji se odnose na predmetne nekretnine prije donošenja pobijanog rješenja. Radi toga, ovaj sud nalazi da pobijano rješenje nema razloga o odlučnim činjenicama, pa je time prvostepeni sud počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.

„Imovina koja je predmet osiguranja ne mora biti neposredno pribavljena krivnim djelom“

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj: 09 0 K 019 389 16 KŽ od 11.04.2016. godine)

British Embassy

- Za primjenu mjera osiguranja **nije neophodno utvrđenje suda da je imovina koja je predmet tih mjera, neposredno pribavljena krivičnim djelom**, nego je potrebno da se radi o imovini iz koje se može osigurati izvršenje mjera da potraživanje Federacije u pogledu oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, nego je potrebno da se radi o imovini iz koje se može osigurati izvršenje mjera da potraživanje FBiH u pogledu oduzimanja imovinske koristi bez privremene mjere neće moći biti ostvareno, ili će njihovo ostvarivanje biti znatno otežano ako ta privremena mjere ne bude izrečena.
- Kod privremenih mjera nije od značaja kada i na koji način su osumnjičeni stekli imovinu za koju su predložene mjere osiguranja.

„Nema povrede prava na imovinu ako je mješanje u ograničenja na imovinu bilo u skladu sa zakonom...“

(Odluka Ustavnog suda BiH broj AP 2312/16 od 5.7.2018. godine)

British Embassy

- po apelantu Nasiru Silajdžiću i TŽV Gredelj doo Sarajevo –odbijena kao neosnovana jer nema povrede prava na imovinu jer je mješanje u pravo na imovinu apelanta bilo u skladu sa zakonom, u javnom interesu, pri čemu na apelante nije stavljen pretjeran teret, proporcionalno cilju i svrsi, imovina je stavljena pod kontrolu nad upotrebom, dok su blokirani računi pravne osobe zaštićeni kroz čl. 22 ZONSIKD (pravo na naknadu štete kao posljedica privremene mjere)

„Ograničenje prava na mirno uživanje imovine mora biti propisano zakonom i općim načelima međ. prava, imati legitimni cilj, proporcionalno“ (Ustavni sud BiH, br. AP 3609/07, 3433/11)

- **Ustavni sud BiH** utvrdio jasne standarde zaštite ljudskih prava i sloboda u ovakvoj vrsti postupaka, te zauzeo slijedeća stanovišta:
- Svako ograničenje prava na mirno uživanje imovine mora biti:
  - a) predviđeno zakonom i općim načelima međunarodnog prava,
  - b) imati legitimni cilj u javnom ili općem interesu, i
  - c) biti u skladu sa principom proporcionalnosti.
- Potrebno utvrditi da li je apelant lišen imovine u javnom interesu, te da je teret koji se nameće apelantu, a koji se odražava u lišavanju imovine, proporcionalan cilju kojem se teži, tim prije što je od apelanta oduzeta samo ona imovina za koju su sudovi utvrdili da je stečena izvršenim krivičnim djelom.

„Utvrđena je povreda prava na pravičan postupak, jer osobama od kojih je imovina oduzeta (a koje su *de facto* imale i status povezanih osoba) nije data mogućnost da na suđenju daju izjašnjenje povodom prijedloga tužioca za oduzimanje imovine”.

British Embassy

Odluke Ustavnog suda BiH, AP 3388/06, AP 3147/07, AP 2233/06, AP 1394/07, AP 2680/11 i AP 3609/07.

- Odluka Ustavnog suda BiH o dopustivosti i meritumu, AP 2062/11 od 17.07.2014., kojom je ukinuta je odluka Vrhovnog suda FBiH u dijelu odluke o oduzimanju imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom iz slijedećih razloga.
- Prekršeno pravo na pristup sudu kao segment prava na pravično suđenje iz člana II/3 e) Ustava Bosne i Hercegovine i čl. 6 st. 1. Evropske konvencije u situaciji kada apelantima kao osobama od kojih je imovinska korist oduzeta pred prvostepenim sudom nije pružena puna procesna zaštita, u smislu odredbe čl. 414 ZKP FBiH, što je Vrhovni sud propustio da uoči i blagovremeno korigira.

Umjesto zaključka – BUDITE PROAKTIVNI!

- Prema važećem krivičnom zakonodavstvu u BiH, ne postoji ni jedna prepreka za provođenje finansijskih istraga
- Ključnu ulogu u provođenju ove istrage ima tužilaštvo uz neophodnu saradnju svih agencija za provođenje zakona
- Nužno je da tužioci i policija imaju proaktivan pristup u fin.istragama i koriste dostupne baze podataka za identifikaciju imovine
- Finansijske istrage treba provoditi kad god je to moguće i u što većoj mjeri i to ne samo u slučajevima finansijskog kriminala, organizovanog kriminala i korupcije, krivičnih djela trgovine ljudima, već i kod drugih krivičnih djela čijim izvršenjem je moguće steći nezakonitu imovinsku korist
- Takva djela bi bila sva ona djela od koruptivnih krivičnih djela, krivičnih djela protiv imovine, pa do krivičnih djela počinjenih iz koristoljublja

HVALA NA PAŽNJI